

انتخاب های فاطمه علیها السلام ۱

«قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ.» [۱]

مقدمه

ایام فاطمیه، ایام شهادت صدیقه طاهره، زهرای مرضیه، امّ ابیها علیها السلام است. درباره شخصیت زهرای مرضیه علیها السلام سخن گفتن مشکل است؛ مگر اینکه از قول معصومین علیهم السلام و آیاتی که مصداق و تاویل آن حضرت زهرا علیها السلام است سخن گفته شود. کسی که، رسول خدا او را مدح کرده: «فَاطِمَةُ أَحَبُّ الْخَلْقِ إِلَيَّ»؛ [۲] «فَاطِمَةُ أَعَزُّ النَّاسِ عَلَيَّ»، [۳] محبوب ترین و عزیزترین آدم پیش من زهرای مرضیه علیها السلام است.

کسی که در آیه مباحله و تطهیر با فرزندان معصومش مشترک است، کسی که باطن آیه نور و سوره قدر است، چگونه راجع به این شخصیت می توان سخن گفت؟

کسی که ائمه معصومین علیهم السلام به وجودش افتخار می کنند، سخن گفتن درباره حضرتش مشکل است.

بهترین الگو

حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف زهرای مرضیه را الگوی خود می داند می گوید: مادرم زهرا، دختر رسول الله الگوی من است. [۴] امام حسن عسگری علیه السلام می فرماید: ما حجت خدا بر شما هستیم، ولی مادرم حجت خدا بر ماست؛ یعنی خود ما اهل بیت چنین جایگاهی برای حضرت زهرا قائل هستیم.

در روایت است که هرگاه پیغمبر اکرم می خواست حکم شرعی چیزی را بیان کند، خطاب به دخترش فاطمه می فرماید: «يَا حَبِيبَةَ أَيْهَا كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٍ» [۵] حبیبه من! دخترم! حکم شرعی برای مردم این است. این رفتار نشان می دهد که پیغمبر گرامی اسلام حتی در تبیین احکام و مسایل اسلامی حضرت زهرا را ملاحظه می فرمود.

گر چه دشمنان خیلی تلاش کردند که نام ایشان مطرح نشود، اما غیر شیعیان نیز درباره ایشان قلم زده و کتاب نوشته اند.

انتخاب های فاطمه علیها السلام

برادران و خواهران عزیز! در این حرم مطهر می خواهم راجع به اینکه انسان باید در زندگی اش چه انتخاب هایی را داشته باشد و نیز انتخاب های حضرت زهرا علیها السلام بحث کنم. انسان گاهی می خواهد درس بخواند و گاهی می خواهد ازدواج کند و گاهی می خواهد خانه و زمین و یا ماشین بخرد. بنابراین ما در زندگی مان دائماً در حال انتخاب هستیم. من امروز می خواهم راجع به انتخاب های حضرت زهرا صحبت کنم.

قرآن کریم می فرماید: «بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا * وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى»، [۶] بعضی ها دائماً دنبال ملاک های دنیایی اند، ولی بعضی دیگر در پی ملاک های اخروی هستند، «وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ» [۷] کسانی که نگاه اخروی دارند، ملاک انتخاب آنها رضایت خداوند است.

به بیان ساده تر انسان بعضی وقت ها ملاک انتخابش اشتباه است، سرابی را آب فکر می کند. صنم را صمد می خواند، خیلی ها این گونه اند. بودایی و هندویی چقدر متواضعانه خم می شوند، اما به اشتباه جلوی بت و یا حیوان و یا شخصی، کمر می ساینند؛ به دنبال آب است منتها اشتباهی به دنبال سراب می رود. قرآن می فرماید: «هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا * الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا» [۸] کسی که انتخابش دنیاست، ترقی و صعود ندارد سقوط و عقب گرد دارد.

شش چیز در شش جا

حدیث قدسی را خدمتان عرض کنم، البته این حدیث نیاز به منبر مفصل دارد، ولی من به اشاره از کنارش رد می شوم. خداوند متعال می فرماید: من شش چیز را در شش جا گذاشته ام؛ اما مردم اشتباهی به جای دیگر می روند. [۹] ببینید! اگر به شما گفتند یک گنج در این زمین است شما اشتباهی یک متر و یا نیم متر آن طرف تر را بکنی و گنج را پیدا نمی کنی.

اگر به شما گفتند اینجا آب دارد شما یک متر آن طرف تر را بکنید، آب پیدا نمی کنید.

اگر گفتند این سؤال ها، جوابش این است اگر گزینه درست را بزنی جواب را می یابی ولی اگر اشتباه بزنی خراب می شود یکی از آن شش چیز آرامش است.

آرامش در بهشت

«إِنِّي وَضَعْتُ الرَّاحَةَ فِي الْجَنَّةِ وَالنَّاسُ يَطْلُبُونَهَا فِي الدُّنْيَا» موسی! مردم دنبال راحتی اند و من راحتی را در بهشت قرار داده ام، ولی مردم در دنیا دنبالش می گردند. دنیا خانه راحتی نیست، همین که به فکر جوانیت می افتی موهبت سفید می شود، تا می خواهی از سلامتی بهره ببری، مریض می

شوی، یک آدم بی درد در این دنیا پیدا نمی شود. اگر پولدار است می گوید: نمی توانم غذا بخورم و مرض قند دارد. اگر کسی سالم است چیزی ندارد که بخورد!

درم داران عالم را کرم نیست   کرم داران عالم را درم نیست

اگر همه چیز دارد اولاد ندارد، اگر اولاد دارد مشکل دار است. علی علیه السلام می فرماید: «دَارُ بِالْبَلَاءِ مَحْفُوفَةٌ»؛ [۱۰] دنیا خانه راحتی نیست، تا می خواهید زندگی را سر و سامان دهید می بینید که پدر خانه از دنیا رفت، بچه تصادف کرد. دین نمی گوید در دنیا راحت نباش؛ اما مقصود دین است که نگاهت به دنیا، نگاه راحت طلبانه نباشد. «لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا» [۱۱] امر بیهوده و گناه در بهشت نیست و در آنجا همه اش راحتی است.

دنیا مزرعه ای بیش نیست و زمینه ای است که انسان زندگی توأم با خیر داشته باشد. انسان وقتی به روزنامه ها نگاه می کند، می بیند که چقدر کلک، جنایت، خیانت، سرقت، هوس و عشق های جوانی وجود دارد. شخص به خاطر اینکه به هوس خودش دست پیدا کند، پسرش را از پای در می آورد، مادرش را از پای در می آورد، همه این داستان ها نشان دهنده این است که انتخاب این گونه افراد اشتباه بوده است.

تواضع عامل عظمت و بزرگی

یا موسی! «إِنِّي وَضَعْتُ الرَّفْعَةَ وَالدَّرَجَةَ فِي التَّوَّاضُعِ وَ النَّاسُ يَطْلُبُونَهَا فِي التَّكْبَرِ» ای موسی! من عظمت و رفعت را در تواضع گذاشته ام، اما مردم در تکبر دنبالش می گردند. باید دانست که آدم متکبر زمین می خورد، خدا قول داده خدا قول داده که او را به زمین می زند، خداوند در قرآن می فرماید: «وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا» [۱۲] کسی از خدا در این عالم صادق تر - اصلاً تعبیر صادق تر غلط است چون خداوند صادق و صدق محض است - خداوند متکبر را زمین می زند این همه متکبر نظیر فرعون، قارون و صدام به زمین خوردند. همین صدام می گفت من شش روزه ایران را فتح می کنم اما عاقبت با ذلت بالای دار رفت.

مشهور است که شب عروسی، حضرت زهرا لباس عروسی اش را انفاق می کرد، مشهور است نان شبش را به یتیم و مسکین و اسیر می دهد. [۱۳] در روایت آمده سه شب این عمل اتفاق افتاد و غذای خودش را انفاق کرد و خود گرسنه خوابید! سلمان از فقر حضرت زهرا علیها السلام تعجب کرده است. [۱۴] سلمان در حالی یک فرد زاهدی است، پیش پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم آمد و فرمود: یا رسول الله! به فریاد رسید، فاطمه روزگار سختی را سپری می کند، در کنار بچه داری و

کارخانه، زندگی همراه با فقر مادی برای زهرا مشقت زیادی دارد. پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: «إِنَّ ابْنَتِي فَاطِمَةَ مَلَأَ اللَّهُ قَلْبَهَا وَجَوَارِحَهَا إِيمَانًا وَيَقِينًا»؛ [۱۵] دخترم فاطمه، همه وجودش را ایمان فرا گرفته است. فاطمه ای که جوان است و پدرش رئیس حکومت، و اول شخصیت جهان اسلام است، کسی که وقتی وضو می گیرد آب وضویش را به عنوان تبرک می برند حال با این سادگی زندگی می کند. اگر کسی مسئول یک جایی شد و تواضع کرد این تواضع باعث رفعت اوست و هلاکت در تکبر او نهفته است.

نماز شب از عوامل عزت

یا موسی! «إِنِّي وَضَعْتُ الْعِزَّةَ فِي قِيَامِ اللَّيْلِ وَالنَّاسُ يَطْلُبُونَهُ فِي أَبْوَابِ السَّلَاطِينِ» ای موسی! من عزت را در نماز شب قرار دادم. عزت می خواهید نماز شب بخوانید؛ چون نیمه شب کسی نیست تا ریا کنید. کندن از رختخواب، پشت پا زدن به خواب، مشکل است.

خودت را از راحتی جدا کن، سرت را به سجده بگذار و بگو: «أَنَا عَبْدُكَ الذَّلِيلُ». آن وقت است که من به تو عزت می دهم، در خدمت گذاری ثروتمندان و شاهان هیچ عزتی نهفته نیست؛ بلکه مزد چنین خدمتی سراسر ذلت و بی آبرویی است.

یک عمر عمر و عاص دنبال معاویه دوید تا به جایی برسد، بعد از شهادت امیرالمؤمنین (سال ۴۳ هجری) او نیز ذلیلانه از دنیا رفت.

امام (ره) در همه عمر نیمه شب برای نماز بلند می شد و با خدای خود مناجات می کرد، عاقبت دیدیم که با چه عزتی از دنیا رفت؟ بنابراین نماز شب عزت آفرین است.

بی نیازی در قناعت

یا موسی «إِنِّي وَضَعْتُ الْغِنَى فِي الْقَنَاعَةِ وَالنَّاسُ يَطْلُبُونَهُ فِي كَثَرَةِ الْعُرُوضِ وَلَمْ يَجِدُوهُ أَبَدًا» ای موسی! من بی نیازی و ثروت را در قناعت قرار دادم. جامعه ما امروزه مبتلا به چشم و هم چشمی است بعضی خانواده ها که جهیزیه درست می کنند، گاهی با من تماس دارند و می گویند: آقا، یک جهاز ده - پانزده میلیون، که بر ما تحمیل می شود، ما را فلج می کند. مبلمان ها و سرویس های چوب، حتماً باید سرویس چینی اصل باشد، اجناس جهیزیه حتماً باید مارک فرانسه باشد.

ببینید! حضرت زهرا علیها السلام زندگی اش از نظر مادی چه قدر ساده بود، خانه اش از نظر امکانات به چه میزان معمولی بود. بچه های حضرت گاهی لباس هایشان را مشترک می پوشیدند. لباسی اگر شسته می شد لباس دیگری نبود که جایگزین آن شود که آنها بپوشند. اما در این خانه حسن، حسین، زینب و... تربیت شد.

مکرر به من مراجعه می کنند که برای بچه ام ماشین، خانه، امکانات و کامپیوتر و... خریده ام؛ اما او دین ندارد، رو در رویم می ایستد و به من ناسزا می گوید.

تمام ائمه ما که تا سال ۲۶۰ هـ ق در جامعه حضور داشتند هر کجا نام مادرشان به میان می آمد به او افتخار می کردند. امام سجاد علیه السلام وقتی می خواهد خودش را معرفی کند می فرماید: «مِنَّا سَيِّدَةُ النِّسَاءِ» فاطمه، از ماست. امام حسین در روز عاشورا می گوید «أَنَا ابْنُ فَاطِمَةَ» من فرزند زهرا هستم. امیرالمؤمنین به معاویه نوشت معاویه! «لِيَ الْفَخْرُ بِفَاطِمَةَ» من افتخار می کنم که همسرم زهراست. امیرالمؤمنین که خودش افتخار جهانیان است، می فرماید: «لِيَ الْفَخْرُ بِفَاطِمَةَ.»

فراگیری علم در گرسنگی

یا موسی، «إِنِّي وَضَعْتُ الْعِلْمَ فِي الْجُوعِ وَالنَّاسُ يَطْلُبُونَهُ فِي الشَّبَعِ» ای موسی! من علم را در گرسنگی گذاشتم. کسی که شکم پاره باشد دیگر نمی تواند درس بفهمد، احساس فهم و منطق برایش شکل نمی گیرد.

اجابت دعا در لقمه حلال

یا موسی «إِنِّي وَضَعْتُ الْجَابَةَ الدَّعَاءَ فِي لُقْمَةِ الْحَلَالِ» اجابت دعا را در لقمه حلال قرار دادم؛ ولی مردم آن را در داد و فریاد دنبال می کردند و فکر می کنند اگر کنار حرم امام رضا علیه السلام جیغ بزنند زودتر دعایشان مستجاب خواهد شد. نه خانم؛ جیغ و داد را نامحرم می شنود، این حرم است. بعضی ها فکر می کنند که اگر خودش را به پای ضریح حضرت برساند دعایش مستجاب می شود. نمی داند که زیارت آداب دارد، دعا آداب دارد. فرمود: «النَّاسُ يَطْلُبُونَهُ فِي كَثْرَةِ الْقِيلِ وَالْقَالِ» [۱۶] من اجابت را در لقمه حلال گذاشتم، اما مردم با سر و صدا و داد و قال دنبالش می کردند.

این حدیث را بیان کردم برای اینکه این مطلب روشن شود که انتخاب های آدمی مهم است. منتها باید بدانیم که گاهی آدم در انتخاب هایش اشتباه می کند. بعضی ها بعد از پنجاه سال زندگی به دادگاه طلاق و اختلاف خانوادگی رجوع می نمایند و می گویند من در انتخاب همسر اشتباه کردم،

در انتخاب شوهر اشتباه کردم. عزیز من! اگر در انتخاب همسر اشتباه کردی راهکارهایی دارد، و زود سراغ طلاق را نگیر و که به سوی ازدواج مجدد رو کنی! و یا اگر در انتخاب رشته اشتباه کردی یعنی یک کد را بالا و پایین زدی ممکن است دانشگاه با راهکارهایی دیگر تو را بپذیرد؛ اما اگر در انتخاب دین اگر اشتباه کردی راه های هدایت را به روی خودت بسته ای. خطر و ضررش خیلی زیاد است. این خیلی بد است که انسان یک عمر دنباله رو کسی باشد و بعداً بفهمد که او در مسیر هدایت نبوده است. تنها در این صورت است که انسان واقعاً تأسف می خورد و بسیار سرشکسته می گردد، زیرا جبران آن بسیار دشوار خواهد شد.

انتخاب اشتباه

حضرت زهرا علیها السلام فرمود: «أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ»؛ [۱۷] شما اگر بخواهید برای بیماری هایتان پیش پزشک متخصص بروید، سراغ دانشجویی که سال اول پزشکی است نباید بروید؛ چون دانشجوی سال اول پزشکی چیزی بلد نیست. باید به کسی که درس خوانده و مدرک گرفته تخصص دارد مراجعه کرد. دنبال کسی باید رفت که از ده سالگی دنبال پیامبر بود. پیش از آن نیز یک لحظه به خدا شرک نوزدید، پدر و آباءش موحد بودند «أَشْهَدُ أَنْكَ كُنْتَ نُوراً فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ وَالْأَرْحَامِ الطَّاهِرَةِ لَمْ تُنَجَّسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ بِأَنْجَاسِهَا». [۱۸]

بهترین انتخاب: ائمه اطهار علیهم السلام

علاقه پیغمبر به زهرا مرضیه علیها السلام علاقه یک پدر به دختر نیست، چنان که علاقه یعقوب علیه السلام به یوسف علیه السلام علاقه یک پدر به فرزند نیست. یعقوب دارای دوازده پسر است و همه را نیز دوست دارد؛ اما چرا روی یوسف علیه السلام حساب ویژه باز می کند. به خاطر اینکه می داند یوسف با دیگران فرق می کند، او برگزیده خداست و بقیه باید در مقابلش خاضع باشند. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم برای خدا حساب زهرا را از بقیه جدا کرد. زهرا مرضیه هم حساب امیرالمؤمنین را از دیگران جدا کرد. هم برای ازدواج هم برای امامت، در حدی که برای دفاع از ولایتش جان داد.

می خواستم به این نکته برسم که انتخاب های افراد مهم است. انتخاب زهرا، علی علیه السلام را به عنوان همسر، امام، و ولی با اختیار خود حضرت زهرا علیها السلام صورت می گیرد. برادران عزیز! فاطمه زهرا را از انتخاب هایش بشناسید و از گزینش های او باید درس بگیریم. سعی کنید انتخاب هایتان درست و مناسب باشد. از روی لجاجت، جهل و سودجوی و از روی اشتباه در مصداق نباشد. انتخاب عروس، داماد، رفیق، منزل، شغل، بایستی از روی آگاهی باشد. خداوند در

سوره «هل أتى» ملاک انتخاب حضرت زهرا علیها السلام را فقط رضا و لقای خداوند بیان کرده است.

بهترین یاور در عبادت

حضرت رسول، همان روزهای نخست ازدواج فرزندش منزل علی علیه السلام آمدند تا از دختر بزرگوار و داماد عزیزش احوالی بپرسند. از علی علیه السلام پرسید: فاطمه چه طور همسری است؟ غالباً این سؤال ها را مادرها می کنند و اینکه شوهرت چه طور است؟ مادرها غالباً مأنوس تر هستند؛ اما زهرای مرضیه مادرش در قید حیات نبود در واقع پیغمبر گرامی اسلام هر دو نقش را برای او اجرا می کند.

امیرالمؤمنین فرمود: یا رسول الله! «نِعْمَ الْعَوْنُ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ»؛ فاطمه بهترین یاورم در راه بندگی خدا است. کسی که این حرف را می زند اسدالله است با آن عبادت و جایگاه می فرماید: فاطمه یاور من است در طاعت خدا. [۱۹] می دانید یعنی چی؟ یعنی یک زن می تواند باعث بندگی خدا در زندگی شوهرش گردد و می تواند مسیر درس و تحصیل، اطاعت و بندگی، حیا و عفاف همسرش را تغییر دهد. در روایات آمده که برای ازدواج سراغ «خَضْرَاءِ الدِّمَنِ»؛ یعنی زیبارویان بی تقوا نروید. [۲۰] ملاک برای انتخاب هایتان فقط مال و چهره نباشد گرچه آنها هم می توانند مهم باشند؛ اما ملاک تقوا باید در رأس ملاک ها قرار بگیرد؛ چون «هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ» [۲۱] زن ها پوشش شما و بهترین یاورتان در بندگی خداوند هستند. اما این انتخاب آگاهانه زهرا کوتاه بود که امیرالمؤمنین در پی جنازه اش می سوخت و اشک می ریخت و ناله می کرد.

روضة

عزیزان! فاطمیه، باید بیش از اینها تجلیل شود، زیرا سند مظلومیت شیعه است.

فاطمیه، فصل تجدید غم است   بر لب شیعه سرود ماتم است

فاطمیه، اعتقاد شیعه است   حبّ زهرا در نهاد شیعه است

فاطمیه، حرمت حیدر شکست   فاطمیه، پهلوی کوثر شکست

در فاطمیه یک دنیا اندوه وجود دارد. عاشورا و شهادت امیرالمؤمنین جای خود، اما مصیبت فاطمه آغاز مصیبت های شیعه است. اول شهیدی که در راه امامت و ولایت فدا شد در این ایام بود. نمی دانم فاطمه در این شب ها چه حالتی داشت، اما نوشته اند: «كَالشَّبَّهِ» به قدری لاغر شده بود مثل شبهی می ماند در رختخواب. دیگر فاطمه بعد از پدر «نَاهِلَةَ الْجِسْمِ، مُنْهَدَةَ الرُّكْنِ، بَاكِیَةَ الْعَيْنِ مُحْتَرَقَةَ

الْقَلْبُ» [۲۲] اشک چشمش خشک نشد، سوز قلبش آرام نگرفت و روز به روز لاغرتر می شد. اگر کسی پیش او می رفت می دید که امروزش با دیروزش به کلی فرق کرده است. بعضی از زن ها می آمدند سؤال می کردند: خانم! بیماری شما چیست؟ که این قدر بدنتان کاهیده شده و شما را از پا درآورده است؟ می فرمود: بیماری من تنها بیماری جسمی نیست، من از ظلمی که به حق علی علیه السلام روا داشته شده است می سوزم. فقدان پدر و ظلم به علی؛ [۲۳] جسمم را کاهانده و مانند شَبَه ساخته است.

سنگ صبورش قبر پیغمبر بود. بلند می شد، آرام می آمد کنار قبر رسول الله و با خودش نجوا می کرد: یا رسول الله! «بَقِيتُ وَالْهَةَ وَحِيدَةً وَ حَيْرَانَةً فَرِيدَةً» بابا، به خدا بعد از تو تنها شدم. مردم از ما اعراض کرده اند. بابا! دیگر جواب سلام علی را هم نمی دهند. خانه ای را که شش ماه بر در آن خانه می آمدی و می گفتم: السَّلامَ علیکم یا اهل البيت و آیه تطهیر را می خواندی، بلند شو ببین با آن چه کرده اند.

بنگر به جانب کاشانه زهرا   بنگر به در سوخته خانه زهرا
ماندم به میان در و دیوار زکینه   تا محسن من سقط شد ای ماه مدینه
به دل خسته زهرا نظری کن   بر پهلوی بشکسته زهرا نظری کن
بعد از تو پدر رفت ز کف عزت زهرا   جز مرگ نباشد پس از این حسرت زهرا
بابا، یک خواهش از تو دارم. دعا کن فاطمه پیش تو بیاید و به تو ملحق گردد؛ «يَا إِلَهِي عَجِّلْ وَفَاتِي سَرِيعاً». [۲۴]

-
- [۱]. توبه، ۱۱۹.
  - [۲]. بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۹۶.
  - [۳]. بیت الاحزان، ص ۳۳؛ بشاره المصطفی، ص ۷۰.
  - [۴]. الاحتجاج، ج ۲، ص ۴۶۶.
  - [۵]. مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۵۸؛ بیت الاحزان، ص ۳۲.
  - [۶]. اعلی، ۱۶ - ۱۷.
  - [۷]. حشر، ۹.
  - [۸]. کهف، ۱۰۲ - ۱۰۳.
  - [۹]. اوحی الله تعالی الی موسی بن عمران علیه السلام: قال: یا موسی سِتَّةُ اَشْيَاءٍ فِی سِتَّةِ مَوَاضِعَ وَالنَّاسُ یَطْلُبُونَهَا فِی سِتَّةِ اَشْيَاءٍ فَلَمْ یَجِدُوهُ أَبَدًا.

- [١٠]. نهج البلاغه، خطبه ٢٢٦.
- [١١]. واقعه، ٢٥.
- [١٢]. نساء ١٢٢.
- [١٣]. انسان، ٨.
- [١٤]. بحارالانوار، ج ٨، ص ٣٠٣؛ كوكب الدرر، ج ١، ص ١٧٥؛ تفسير برهان، ٢، ص ٢٤٦.
- [١٥]. بحارالانوار، ج ٤٣، ص ٢٩.
- [١٦]. مواظ العدديه، ص ٤٤٦.
- [١٧]. يونس، ٣٥.
- [١٨]. تهذيب الاحكام، ج ٦، ص ١١٤.
- [١٩]. مناقب ابن شهر آشوب، ج ٣، ص ٣٥٦ و ٣٥٥؛ بحارالانوار ج ٤٣، ص ١٣٣ و ١١٧.
- [٢٠]. پیغمبر صلى الله عليه وآله وسلم می فرماید: إِيَّاكُمْ وَ خَضْرَاءَ الدِّمَنِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا خَضْرَاءُ الدِّمَنِ؟ قَالَ: الْمَرْأَةُ الْحَسَنَاءُ فِي مَنْبِتِ السَّوِّ (كافي، ج ٥، ص ٣٣٢).
- [٢١]. بقره، ١٨٧.
- [٢٢]. بحارالانوار، ج ٤٣، ص ١٨١؛ مناقب، ج ٣، ص ٣٦٢.
- [٢٣]. بحارالانوار، ج ٤٣، ص ١٥٦؛ مناقب ابن شهر آشوب، ج ٢، ص ٢٠٥ - ٤٩.
- [٢٤]. بحارالانوار، ج ٤٣، ص ١٧٧.